

sig for i sin Begejstringsrus at anmelde den, og at De, Frue, havde ladet Dem bestikke af den smukke Stil og derved set bort fra Sagens Kerne. Men nu, ja nu gentager jeg, jeg forstaar det ikke. Men naar Deres Anmelder læser dette, haaber jeg, han (hun?) forstaar.

Ærbødigst

Diogenes.

Til Underretning for Hr. Diogenes tjener, at vor Korrektør har tilføjet „2den Del“, der oprindelig ikke stod paa Manuskriptet, hvilket hun ansaa for en Mangel. For øvrigt vil vi overlade til G. R. selv at forsvare sin Anmeldelse.

Redakt.

Er det Retfærdighed?

For nogen Tid siden læstes i „Ribe Amtstidende“ en Artikel af Pastor Petersen i Øse under ovenanførte Overskrift, hvori han gør et skarpt Udfald mod vore Loves Læmældighed overfor Ægtemænd, der mishandler deres Hustruer, og illustrerer dette Forhold ved Domfældelsen under Gjølring-Malt Herredsret af en Husmand, som ofte havde slaaet sin Hustru med knyttet Næve, bidt hende og afrevet hele Haartotter af hendes Hoved, og som herfor kun blev idømt 2 Gange 5 Dages Vand og Brød.

Pastor Petersen tilføjer:

„Ofte synes Straffen at være endnu mildere, som idømmes brutale og drikfældige Mænd for aarelange Lidelser og skændige Lemlæstelser, de have øvet imod deres stakels værgeløse Hustru. Saa vist som det er alle ædle Menneskers Pligt at væge de Svage imod Vold og Uret, maa vi hævde Kvindernes Menneskeret og benytte vor Indflydelse paa Lovgivningen til at faa Loven forandret, saa de idømte Straffe kunne virke afskrækkende paa Voldsmændene og hjælpe dem til at betvinge deres umenneskelige Lidenskabelighed. Englænderne have saaledes vist deres retfærdige og humane Sindelag ved at fastsætte Pryglestraf for de Ægtemænd, som øve Vold imod Hustruerne, hvilket skal have formindsket disse opværende Forbrydelser i en betydelig Grad. Lad os opfordre vore ærede Talsmand paa Tingene til at tage under Overvejelse, om der ikke kunde være Grund til at skærpe Straffelovens Bestemmelser i denne Henseende. Det er mange Aar siden, dette Spørgsmaal blev drøftet i Folketinget, og da var der en stærk Stemning hos Folk af begge Partier for at indføre en Forandring. Men der nu ikke kunde blive Enighed om at varetage forurettede Kvinders allersimpleste Ret overfor deres Mænds umenneskelige „Mishandling“?“

Vi vil dertil bemærke, at saa vidt os bekendt, straffes enhver Mishandling af Hustruer efter dansk Lovgivning ikke mindre, end om den er begaaet mod andre Individuer, snarere strængere. Men det gaar her, som i andre Sager: naar der ikke føres Klagemaal, griber Loven ikke ind; og da Hustruen, den gifte Kvinde, i det hele taget indtager en underordnet Stilling i det sociale Liv og specielt ved Opdragelse og kirkelige Dogmer er Manden underordnet, saa findes der af 100 mishandlede Hustruer kun 1, som klager

eller har Mod til at føre Sag mod sin Ægtefælle.

Thi man vil erindre, at saaledes som vort Samfund for Øjeblikket ser paa Kvinderne, falder Skammen i saadanne Tilfælde saa godt som altid paa Hustruen.

Vor daglige Erfaring ved at organisere Kvinderne i Foreninger, blot for at oplyse dem om deres egen Retsstilling i Samfundet, giver os talrige Eksempler paa, hvor trykkede og kuede saa godt som alle gifte Kvinder er. De mest frisindede Mænd, der selv med Iver deltager i Reformarbejdet i Samfundet, forbyder ofte deres Hustruer at gaa til Foreningsmøder eller læse Kvindebladet „Hvad vi vil“. Og disse samme Hustruer trækker sig derfor hurtigt tilbage, stille og taalmodige, afmægtige og kuede under Ægteskabet, dels fordi de mener intet at kunne udrette, dels fordi de virkelig tror, det er en Kvindes Pligt blindt at lyde sin Mand.

Vi kan derfor ikke se rettere, end at en Forbedring for Kvinderne ogsaa i retslig Henseende maa komme fra Kvinderne selv. De maa tiltvinge sig Oplysning om deres egen Stilling i Ægteskabet og i det sociale Liv, lære at kende Lovene og i det mindste benytte den Ret, som disse giver dem, og frigøre sig som selvstændige Mennesker.

Den bsdste Maade, hvorpaa humane Præster som Pastor Petersen i Øse vil kunne hjælpe Kvinderne til en mere menneskelig Behandling af deres Ægtemænd, er derfor at hjælpe dem til en Oplysning, der frigør dem fra de gamle Fordomme, som har deres Rod i forældede Dogmer, som: „Manden er Kvindens Hoved“, „Kvinden skal være sin Mand underdanig“ o. s. v.

Fru Sonja Kowalewsky,

født Corevin-Krukovskoi, er død i Tirsdags i Stockholm, kun 38 Aar gammel. „Hvad vi vil“ skal senere bringe en udførligere Omtale af denne mærkelige Kvinde, der var et saa glimrende Bevis paa, at en Kvinde ikke staar tilbage for Manden, selv paa et Omraade, hvor han plejer at have Eneret.

Fru Kowalewsky var Professor i Matematik ved Stockholms Universitet. Ingen Kvinde i Evropa har tidligere baaret denne Titel.

Fra Tjenestepigen.

Højstærede Redaktør!

Da min Artikel om Tjenestepigens Juleaften har fremkaldt Indlæg fra forskellige Sider, beder jeg om Plads i Deres ærede Blad for et Par Bemærkninger. De Damer, der har søgt at belyse Sagen, synes ikke at være enige om den Maade, hvorpaa Spørgsmaalet om vor Emancipation skal løses. Mariane Pedersen synes at behandle Sagen med en vis Overlegenhed og kalder de Eksempler, som er fremførte, for Anekdoter!

Alle er enige med mig i, at Tjenestepigen selv er uden Evne til at hævde sig til en bedre Stilling, idet de alle er enige om, at hun mangler Dannelse. Deri ligger selvfølgelig Kernen; thi hvad enten Fruen er mere eller mindre dannet, naar Pigen selv sidder inde med Aandskraft og Intelligents, saa vil hun kunne forbedre sine Kaar, og

dette er Maalet, vi stræber imod. Mariane Pedersen giver Udkast til en Reform og mener, at dersom den gennemføres, vil vort Arbejde endog blive „mageligt“ — maaské; men jeg tror ikke paa, at den lader sig virkeliggøre, naar vi indskrænker os til at foreslaa Herskaberne at give os Fritid. Egenlig ser jeg derfor ikke, at den første Debat løser Spørgsmaalet, og man maatte se meget ensidigt paa Tingene, dersom man sagde, at alle Herskaber var, som jeg har skildret i min Juleartikel, men jeg mener at tale om det store Flertal.

Fru J. Rousing og Redaktionen har Ret i, at der findes Herskaber, som ikke vil kunne glæde sig Juleaften, uden ogsaa at glæde deres Piger, men skal denne Indvending gelde som Indlæg, naar der er Tale om „Tjenestepigens Juleaften“ som Helhed, røber dette kun Ukendskab til vor Stilling i det store hele, og en Stand er ikke tjent med, at man nøjes med at fremføre de enkelte gode Eksempler, naar det dog faktisk forholder sig anderledes med det store Flertal.

Julie R. synes ikke at tillægge vort Arbejde nogen Betydning for Hjemmets Hygge. Lad os da prøve paa at udelukke Pigens Arbejde i Hjemmet. Jeg tror, det vil savnes. Mon ikke en god Tilberedelse af Maden og Stuepigens Gerning skulde have Betydning saavel i intellektuel som i ren ydre Retning? Er det sandt, at Arbejdet er Kilden til Lykke, saa er det uretfærdigt at lade haant om os Arbejdere, som ellers vor Tid og Kraft for andre, uden selv at kende Lykken. Det er ikke afgjort, at Husfaderen altid er den, der har anstrengt sig mest for at skaffe de Midler til Veje, som Pigen skal bruge til Maden, maaské han sidder ganske roligt i sin lune Stue og har andre til at indbringe sine Midler. J. R. skriver endvidere: „Det lyder jo, som om Tjenestepigerne var Offerlam for alle Stænder.“ Hertil skal jeg bemærke, at det er urigtigt, at J. R. siger „alle Stænder“; thi jeg har kun talt om Herskaberne. Mere Ret faar J. R., naar hun taler om „Offerlammet“. Dette lyder næsten ironisk i Fruens Artikel; men kan noget Menneske tvivle om Sandheden i J. R.'s Vending; thi hvad kan man vel kalde dem, der for at leve maa ofre al personlig Frihed. Jeg mener, Fruen har fundet det rette Navn, „Offerlammet“. Fruen mener, at vi sælger vort Arbejde i Lighed med andre Mennesker. Ja, det er kun det, vi vil have Lov til; men kan Fruen virkelig mene dette. Andre Arbejdere staar jo dog selv for at bestemme baade Arbejdstid og Løn, hvorimod vi ifølge Tyendeloven er underkastede Herskabets Vilkaarlighed. Man kan ikke sige som J. R., at det kun er Tjenestepigerens Fantasi, naar der tales om at blive set ned paa, saa længe der er Beviser for, at vi bliver det. J. R. siger, at det kun er fordi, vi er tilbøjelige til at se ned paa dem, der staar under os i pekuniær og social Henseende. Hvem mon der egenlig staar under os i den Retning? Endvidere skriver J. R.: „Jo mere virkelig Dannelse, jo mindre seen ned paa andre.“ J. R. vil dermed sige, hvad desværre maa sandes, at Tjenestepigerne kender ikke den virkelige Dannelse; men det er jo denne, vi forlanger Lejlighed til at komme i Besiddelse af, og for overhovedet at vække en Bevægelse for at naa dette Maal, maa vi da først stille de virkelige Forhold frem for at vise, hvilke Brøst, der findes.